

สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชัน ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี

Causes of corruption and corruption of school administrators under the Office of the
Secondary Education Service Area, Phetchaburi

ขรรคฤทธิ์ เกิดกระสินธุ์¹ และ ทศนีย์ ช่อเทียนทิพย์²

Khankharit Kerdrasin¹ and Tassanee Vhotientip²

วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์^{1,2}

College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin^{1,2}

Corresponding Author E-mail: khankharit.ker@rmutr.ac.th

Retrieved; 8-05-2025; Revised; 15-08-2025. Accepted; 24-08-2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบุรี การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบุรีโดยเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตจังหวัดเพชรบุรีได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้างและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยแรงจูงใจทางการเงิน งบประมาณที่ใช้มีช่องโหว่ ความไม่สมดุลรายได้และภาระที่รับผิดชอบ ด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย ระบบอุปถัมภ์ การใช้อำนาจโดยขาดการตรวจสอบ การแทรกแซงจากภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยยึดค่านิยมวัตถุนิยม การยอมรับพฤติกรรมไม่โปร่งใส การไม่กล้าเปิดโปงและด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ กฎหมายเปิดช่องว่าง ระบบการตรวจสอบที่อ่อนแอ และการลงโทษที่ไม่เด็ดขาด

คำสำคัญ: สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชัน ; ผู้บริหารสถานศึกษา ; พื้นที่มัธยมศึกษาเพชรบุรี

Abstract

This research aimed to study the causes of corruption and misconduct among school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Phetchaburi. A qualitative research design was employed. The key informants were 22 school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Phetchaburi, selected by non-probability sampling using the purposive sampling method. The research instrument was an in-depth interview form, and the data were analyzed using content analysis and synthesis.

The findings revealed that the causes of corruption and misconduct among school administrators under the Secondary Educational Service Area Office, Phetchaburi, comprised four aspects: (1) the economic aspect, consisting of financial incentives, the exploitation of loopholes in cost estimates, and an imbalance between income and responsibilities; (2) the political aspect, consisting of the patronage system, the exercise of power without checks and balances, and external interference; (3) the social aspect, consisting of materialistic values, the acceptance of non-transparent behavior, and a reluctance to report wrongdoing; and (4) the legal aspect, consisting of gaps in the law, a weak inspection system, and insufficient punishment.

Keywords: Causes of corruption and misconduct; school administrators; the Secondary Education Service Area ; Phetchaburi

บทนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันในสังคมไทยได้ส่งผลกระทบร้ายแรงต่อความมั่นคงของชาติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคการศึกษาซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รูปแบบของการทุจริตได้พัฒนาไปจากลักษณะตรงไปตรงมา เช่น การรับสินบน หรือการจัดซื้อจัดจ้าง ไปสู่รูปแบบที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตข้ามชาติ ซึ่งเชื่อมโยงกับอาชญากรรมอื่น ๆ และก่อให้เกิดความเสียหายในระดับโครงสร้างของสังคม รัฐบาลไทยจึงได้กำหนดประเด็น "การแก้ปัญหการทุจริตและคอร์รัปชัน" ไว้เป็นหนึ่งในประเด็นเร่งด่วนภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561–2580) โดยเฉพาะในด้านการที่ 6 ซึ่งมุ่งเน้นการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความโปร่งใส ปราศจากการทุจริต และมีธรรมาภิบาลเป็นหลักการดำเนินงาน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561)

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการงบประมาณ กำกับดูแลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง รวมถึงการตัดสินใจเชิงนโยบายภายในโรงเรียน หากผู้บริหารขาดจริยธรรมในการปฏิบัติงานย่อมเสี่ยงต่อการใช้อำนาจในทางที่ผิดที่จะก่อให้เกิดการทุจริตและการคอร์รัปชันได้ซึ่งผลของการทุจริต

และคอร์รัปชันจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการพัฒนาทั้งในส่วนที่บุคคลและวัตถุ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเมืองและประเทศชาติและเกิดความไม่เป็นธรรม และบั่นทอนต่อความเชื่อมั่นของสังคมต่อระบบการศึกษา ดังนั้น การศึกษาสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการปลูกฝังและส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษาได้มีการตระหนักรู้เท่าทันการที่จะเกิดหรือสาเหตุของการทุจริตและการคอร์รัปชัน เพื่อมิให้ความเสื่อมเสียชื่อเสียง วงศ์ตระกูลที่ได้สั่งสมการปฏิบัติหน้าที่มาอย่างสุจริตและเพื่อเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและความโปร่งใสในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรได้คุ้มค่าและอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพชรบุรี

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่องการป้องกันการทุจริตและคอร์รัปชัน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการการทุจริตและคอร์รัปชัน

ความหมายของการทุจริตและคอร์รัปชัน

– การทุจริตและการคอร์รัปชัน หมายถึง “การประพฤติผิดจากหลักคุณธรรม จริยธรรม หรือข้อบังคับทางกฎหมาย อันเป็นการเอื้อประโยชน์ให้ตนเองหรือพวกพ้อง” รศ.ดร.วิทยากร เชียงกุล (วิทยากร เชียงกุล)

– การทุจริตและการคอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการกระทำชั่วช้าและฉ้อโกงโดยเจตนาที่จะหลีกเลียงกฎหมาย รวมทั้งการกระทำที่ขัดต่อตำแหน่งหน้าที่และสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังหมายถึงการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งประชาชนไว้วาง กระทำผิดต่อตำแหน่งราชการ โดยหรือยอมรับประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่น (ธีรภัทร เสรีรังสรรค์)

– การการทุจริตและการคอร์รัปชัน หมายถึง การกระทำที่ทำให้ศีลธรรมเสื่อมทราม และการกระทำที่เบี่ยงเบนออกจากความซื่อตรงโดยการกินสินบน (Robert C.Preble)

สรุปว่า การทุจริตและคอร์รัปชัน หมายถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบเพื่อหาประโยชน์ส่วนตน การกระทำที่ไม่เป็นธรรม หรือการละเมิดความซื่อสัตย์และความซื่อตรงในการกระทำหรือการปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและกฎเกณฑ์ที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้มีความเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับในสังคม โดยไม่ใส่ใจต่อประโยชน์ของสังคมโดยรวมหรือประเทศชาติ หรือการประพฤติมิชอบโดยบุคคลไม่ว่าจะเป็นในภาครัฐหรือภาคเอกชน เพื่อแสวงหาประโยชน์ของส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน โดยการทุจริตและคอร์รัปชันอาจเป็นไปได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน สามารถเกิดขึ้นในทุก ๆ ส่วนของสังคมไม่ว่าจะเป็นการทำธุรกรรม

ทางธุรกิจ การดำเนินงานของรัฐบาล การมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และกิจกรรมทางที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของคนต่าง ๆ

สาเหตุของการทุจริต คอร์รัปชัน

สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชัน ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2561)

- วัฒนธรรมอุปถัมภ์และเครือข่ายพวกพ้อง

ระบบการเมืองและระบบราชการไทยมีลักษณะพึ่งพา "ระบบอุปถัมภ์" (patron-client system) เป็นพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลจะได้ดีต้องมีผู้มีอำนาจหนุนหลัง ซึ่งทำให้เกิดการแต่งตั้งโยกย้าย การจัดสรรทรัพยากร หรือแม้แต่การใช้งบประมาณเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กลุ่มเครือข่าย มากกว่าที่จะยึดหลักความรู้ความสามารถหรือกฎหมาย

- โครงสร้างทางการเมืองแบบอำนาจนิยม

สังคมไทยมีโครงสร้างแบบอำนาจนิยมมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่เอื้อต่อการตรวจสอบถ่วงดุล และความโปร่งใสในอำนาจรัฐ ทำให้ผู้มีอำนาจสามารถใช้ทรัพยากรของรัฐเพื่อประโยชน์ส่วนตน โดยไม่มีการตรวจสอบอย่างแท้จริง

- การขาดวัฒนธรรมความรับผิดชอบ (Accountability Culture)

สังคมไทยยังไม่มีวัฒนธรรมแห่งความรับผิดชอบหรือการตั้งคำถามต่อผู้มีอำนาจอย่างเข้มแข็ง ส่งผลให้ผู้กระทำการทุจริตไม่ถูกลงโทษอย่างจริงจัง หรืออาจยังได้รับความนิยมนับสนุนอยู่

1. สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับเขต และระดับสถานศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2563,) มีดังต่อไปนี้

1.1 การจัดซื้อจัดจ้างไม่โปร่งใส มีการใช้วิธีเฉพาะเจาะจง, มีผู้เข้าเสนอราคาน้อยราย, หรือมีพฤติการณ์ฮั้วประมูล เช่น ในโครงการอาหารกลางวัน และการจัดซื้อครุภัณฑ์ ICT

1.2 การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นธรรมและเอื้อประโยชน์ พบว่าการจัดสรรงบประมาณบางโครงการ เช่น งบพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือซ่อมแซมอาคารเรียน มีการพิจารณาโดยใช้ดุลยพินิจโดยไม่มีหลักเกณฑ์ชัดเจน ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างโรงเรียน

1.3 การเบิกจ่ายงบประมาณเกินจริง บางโครงการมีการเบิกจ่ายเกินความเป็นจริง เช่น ค่าเดินทาง ค่าจัดอบรม โดยไม่มีการจัดอบรมจริง หรือจัดในลักษณะ "อบรมหลอก"

1.4 ทุจริตในโครงการอาหารกลางวัน มีการเบิกเงินค่าอาหารกลางวันโดยไม่ตรงกับจำนวนนักเรียนที่มาเรียนจริง หรือใช้อาหารที่ไม่ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก

1.5 ใช้ตำแหน่งหน้าที่เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน พบกรณีผู้บริหารระดับเขตพื้นที่ หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา เรียกรับเงินจากครูที่ขอย้าย หรือเพื่อแลกกับการอนุมัติงบประมาณ

1.6 การจ้างบุคลากรภายนอกโดยไม่โปร่งใส พบการจ้างที่ปรึกษา วิทยากร หรือครูอัตราจ้าง โดยไม่มีหลักฐานการปฏิบัติงานจริง หรือมีการแต่งตั้งโดยไม่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์

1.7 การใช้ทรัพยากรโรงเรียนไปในทางมิชอบ เช่น การใช้อานพาหนะหรือทรัพย์สินของโรงเรียนเพื่อประโยชน์ส่วนตัว การเปิดน้ำมันรถเพื่อใช้ส่วนตัว หรือการใช้ห้องเรียนเป็นที่พักอาศัยส่วนตัว

สาเหตุของการทุจริตและการคอร์รัปชัน (จากงานวิจัย)

สามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้านหลัก ดังต่อไปนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ

ปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการเกิดคอร์รัปชัน โดยเฉพาะเมื่อค่าตอบแทนของข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษาไม่สมดุลกับค่าครองชีพ หรือเมื่อมีช่องว่างทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดแรงกดดันต่อบุคคลให้ต้องแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวโดยมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจดังนี้

1.1 ความไม่สมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจ

มหาวิทยาลัยเกริก (2564) กล่าวว่า การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา แม้จะสร้างความเจริญเติบโตในระดับมหภาค แต่กลับทิ้งร่องรอยของ "ความไม่สมดุล" ไว้ในหลายมิติ โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบท และการกระจายทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่กระตุ้นให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ ได้ชี้ให้เห็นว่า ความไม่สมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นไม่เพียงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนเท่านั้น แต่ยังทำให้เกิดแรงจูงใจในการทุจริตในระดับปัจเจกและระบบในพื้นที่ที่การพัฒนาเศรษฐกิจยังเข้าไม่ถึง ประชาชนบางกลุ่มจึงต้องพึ่งพาความสัมพันธ์ส่วนตัวหรือการจ่ายสินบนเพื่อเข้าถึงบริการของรัฐ ขณะเดียวกัน เจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ขาดกลไกตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ ก็อาจใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน โดยเฉพาะในโครงการพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณของรัฐที่ขาดความโปร่งใส ความไม่เท่าเทียมทางรายได้และโอกาสเหล่านี้จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่เอื้อให้การคอร์รัปชันฝังรากลึกในสังคมไทย การแก้ปัญหานี้จึงต้องอาศัยการปรับโครงสร้างการพัฒนาให้มีความสมดุลมากขึ้น ผ่านการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน และพัฒนาระบบตรวจสอบในระดับชุมชนอย่างเข้มแข็ง

สรุปว่า ความไม่สมดุลในการพัฒนาเศรษฐกิจไทย โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำระหว่างเมืองกับชนบท เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ ทั้งในระดับบุคคลและระบบองค์กร การแก้ไขต้องเน้นการกระจายทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและเสริมสร้างกลไกตรวจสอบในชุมชนเพื่อความยั่งยืนของระบบบริหารภาครัฐ

1.2 ค่าตอบแทนและแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ

สมชาย ศรีสุวรรณ (2564) ได้กล่าวว่า การทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการไทยมักถูกมองว่าเป็นผลของพฤติกรรมส่วนบุคคลหรือจริยธรรมที่บกพร่อง อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเสนอว่า โครงสร้างค่าตอบแทนและแรงจูงใจทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการเกิดหรือยับยั้งการทุจริตในภาครัฐ ในงานวิจัยนี้ ผู้เขียนได้นำเสนอแบบจำลองเชิงทฤษฎีที่อธิบายปัญหา “คุณธรรม-วิบัติ” (Moral Hazard) อันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีข้อมูลมากกว่าผู้ควบคุมดูแล เมื่อไม่มีแรงจูงใจที่

เหมาะสม เจ้าหน้าที่จึงอาจเลือกแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนผ่านช่องทางที่ไม่โปร่งใส เช่น การรับสินบน หรือการเอื้อผลประโยชน์ให้กับพวกพ้อง ผลการวิเคราะห์ชี้ว่า ค่าตอบแทนที่ต่ำหรือไม่สอดคล้องกับภาระงาน ทำให้เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์ ยิ่งไปกว่านั้น หากผลประโยชน์จากการคอร์รัปชันมีมากกว่าความเสี่ยงในการถูกลงโทษ ก็ยิ่งเอื้อให้เกิดพฤติกรรมทุจริตงานวิจัยจึงเสนอแนวทางเชิงนโยบาย เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสมกับความรับผิดชอบ การออกแบบกลไกตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ และการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรม เพื่อป้องกันไม่ให้แรงจูงใจทางลบ กลายเป็นตัวเร่งการคอร์รัปชัน การแก้ปัญหาคอร์รัปชันอย่างยั่งยืนต้องไม่เพียงมุ่งที่การลงโทษ แต่ต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบระบบค่าตอบแทนและแรงจูงใจที่ยุติธรรมและชัดเจน

สรุปว่า ค่าตอบแทนที่ต่ำและแรงจูงใจทางเศรษฐกิจไม่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมพฤติกรรมทุจริตในระบบราชการไทย การแก้ไขควรเพิ่มค่าตอบแทนให้เหมาะสม พร้อมพัฒนากลไกตรวจสอบและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นคุณธรรม เพื่อป้องกันการคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน

1.3 ตลาดคอร์รัปชันและการแข่งขันแย่งทรัพยากร

วาวาริกอส และ สตาโชโพล (2023) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคอร์รัปชันและการแข่งขันในตลาด โดยการศึกษาที่ใช้แบบจำลองทางทฤษฎีเพื่อวิเคราะห์ว่า การคอร์รัปชันสามารถเกิดขึ้นได้มากขึ้นในตลาดที่มีการแข่งขันสูง เนื่องจากบริษัทต่าง ๆ พยายามแย่งชิงทรัพยากรที่จำกัดและการได้มาซึ่งโอกาสทางธุรกิจ ซึ่งทำให้เกิดความจำเป็นในการใช้สินบนเพื่อให้ได้เปรียบในการแข่งขัน นักวิจัยพบว่า ความน่าจะเป็นในการคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นเมื่อมีการแข่งขันในตลาดที่สูงขึ้น เนื่องจากความต้องการทรัพยากรจากภาครัฐในตลาดที่มีการแข่งขันจะเพิ่มขึ้น และเจ้าหน้าที่รัฐจะมีแรงจูงใจในการเรียกรับสินบนจากบริษัทต่าง ๆ ที่ต้องการประโยชน์จากทรัพยากรนั้น ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า การคอร์รัปชันที่เพิ่มขึ้นสามารถส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการแข่งขันในตลาดได้ เพราะการกระทำที่ผิดกฎหมายและการสร้างเงื่อนไขที่ไม่เป็นธรรมสามารถลดแรงจูงใจในการลงทุนและสร้างการแข่งขันที่เป็นธรรมได้ การศึกษานี้จึงเสนอว่า มาตรการการควบคุมการคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูง เพื่อให้แน่ใจว่า การแข่งขันในตลาดจะสามารถดำเนินไปได้อย่างยุติธรรมและไม่เกิดผลกระทบเชิงลบต่อการเติบโตของเศรษฐกิจ

สรุปว่า การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้นในตลาดที่มีการแข่งขันสูง เนื่องจากบริษัทต้องแย่งชิงทรัพยากรและโอกาสทางธุรกิจ ส่งผลให้เกิดการใช้สินบนเพื่อให้ได้เปรียบในการแข่งขัน การคอร์รัปชันดังกล่าวยังลดประสิทธิภาพการแข่งขันและส่งผลกระทบต่อ การเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น การควบคุมคอร์รัปชันจึงเป็นสิ่งจำเป็นในตลาดแข่งขันสูง

2. ด้านการเมืองการปกครอง

โครงสร้างการบริหารและระบบการปกครองที่ไม่มีความโปร่งใสสามารถส่งเสริมให้เกิดการคอร์รัปชันได้ โดยเฉพาะเมื่อมีการรวมศูนย์อำนาจและขาดกลไกการตรวจสอบที่เข้มแข็งโดยมีปัจจัยทางการเมืองการปกครองดังนี้

อำนาจผูกขาดและการขาดความรับผิดชอบ

อภิชาติ พานสุวรรณ และพระมหาบุญรอด มหาวิโร (สืบทัง). (2563) ได้ศึกษาสาเหตุเชิงโครงสร้างที่เอื้อให้เกิดการทุจริตในระบบราชการไทย โดยเฉพาะการรวมศูนย์อำนาจในลักษณะลำดับขั้นที่เข้มงวด ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ระดับล่างไม่มีอิสระในการตัดสินใจ และไม่กล้ารายงานพฤติกรรมไม่ชอบมาพากลของผู้บังคับบัญชา อีกทั้งระบบราชการยังขาดกลไกความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ ไม่ว่าจะเป็นการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ หรือการเปิดให้สังคมภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐจึงเป็นไปในลักษณะลับและไม่โปร่งใส ส่งผลให้เกิดช่องว่างให้เจ้าหน้าที่บางรายใช้ดุลยพินิจในทางที่ผิดเพื่อแสวงหาประโยชน์ส่วนตน นอกจากนี้ยังพบว่า การขาดวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นคุณธรรมและจริยธรรมร่วมกับแรงจูงใจเชิงลบ เช่น ระบบอุปถัมภ์และการเลื่อนตำแหน่งที่ไม่ยึดตามผลงาน ยิ่งทำให้การทุจริตฝังรากลึกในระบบราชการ แนวทางแก้ไขที่ผู้วิจัยเสนอ ได้แก่ การปรับโครงสร้างการบริหารให้กระจายอำนาจมากขึ้น การส่งเสริมความโปร่งใสโดยเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ และการสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำกับติดตามนโยบายภาครัฐอย่างเป็นรูปธรรม

สรุปว่า พบว่าการรวมศูนย์อำนาจและระบบราชการที่ขาดกลไกตรวจสอบและความรับผิดชอบทำให้เกิดช่องว่างสำหรับการทุจริต พร้อมทั้งวัฒนธรรมองค์กรที่ไม่เน้นคุณธรรมและระบบอุปถัมภ์ยิ่งส่งเสริมปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเสนอให้กระจายอำนาจ ส่งเสริมความโปร่งใส และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบภาครัฐ

3. โครงสร้างราชการและการใช้เส้นสาย

สมวงศ์ นารา (2564) ได้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการกำกับดูแลการบริหารจัดการในโรงเรียนและการใช้งบประมาณของโรงเรียน โดยมีจุดมุ่งหมายในการหาวิธีการลดปัญหาการทุจริตในระบบการศึกษาผ่านการสร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการตรวจสอบการใช้งบประมาณงานวิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลจากโรงเรียนและชุมชนจำนวน 150 แห่งทั่วประเทศไทย เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัญหาการทุจริตภายในโรงเรียน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่างๆ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่มีการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณให้ชุมชนได้รับทราบและมีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับดูแลการใช้งบประมาณนั้นมีอัตราการเกิดการทุจริตลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถลดปัญหาคอร์รัปชันได้ถึง 50% เมื่อเทียบกับโรงเรียนที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลงบประมาณให้ชุมชนทราบหรือไม่มีการมีส่วนร่วมจากชุมชนในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณงานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถช่วยสร้างความโปร่งใสในกระบวนการบริหาร

จัดการงบประมาณของโรงเรียน ซึ่งทำให้เกิดการตรวจสอบการใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพและลดโอกาสในการทุจริตลง นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการกำกับดูแลและติดตามผลยังส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบในตัวบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยส่งผลให้เกิดการพัฒนากระบวนการตรวจสอบที่มีคุณภาพในระดับท้องถิ่น ซึ่งช่วยลดการละเมิดสิทธิและการใช้งบประมาณในทางที่ไม่เหมาะสม การศึกษานี้ยังเสนอให้มีการเปิดเผยข้อมูลและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรมในระบบการศึกษาของไทย และลดปัญหาคอร์รัปชันที่เกิดจากการขาดการตรวจสอบและการไม่รับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียน

สรุปว่า การรวมศูนย์อำนาจและการขาดกลไกตรวจสอบในระบบราชการสร้างช่องว่างให้เกิดการทุจริต วัฒนธรรมองค์กรที่ขาดคุณธรรมและระบบอุปถัมภ์ยิ่งเพิ่มปัญหา ผู้วิจัยจึงเสนอให้กระจายอำนาจ ส่งเสริมความโปร่งใส และเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบภาครัฐ

4. การขาดวัฒนธรรมความโปร่งใสในองค์กร

Ali, A. E.-G. M., & Abdelkader, A. (2022) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคอร์รัปชันในองค์กร การขาดความโปร่งใสในองค์กร และการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการแสดงความคิดเห็นในโรงพยาบาลของรัฐในอียิปต์ โดยงานวิจัยนี้ได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงคุณภาพและแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากพยาบาลที่ทำงานในโรงพยาบาลภาครัฐต่าง ๆ ในประเทศอียิปต์ ผลการศึกษาพบว่า ความโปร่งใสในองค์กรมีผลโดยตรงต่อการลดปัญหาการคอร์รัปชัน โดยหากองค์กรขาดความโปร่งใส การคอร์รัปชันจะเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะทำให้พนักงานในองค์กร (โดยเฉพาะพยาบาล) มีความกลัวที่จะเปิดเผยปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นที่อาจทำให้เกิดการกระทบกระทั่งกับระบบบริหารงานของโรงพยาบาล นักวิจัยยังพบว่า การขาดความโปร่งใสทำให้พยาบาลไม่สามารถแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่และขาดความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานของโรงพยาบาล อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานและการบริการผู้ป่วย งานวิจัยนี้เสนอว่า เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว องค์กรควรเสริมสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสในองค์กรและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพยาบาลในการแสดงความคิดเห็น เช่น การสร้างระบบการรายงานข้อร้องเรียนที่ปลอดภัยและไม่เปิดเผยตัวตน รวมถึงการให้พยาบาลมีบทบาทในการตัดสินใจด้านการบริหารจัดการโรงพยาบาล การเสริมสร้างวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมและการโปร่งใสไม่เพียงแต่ช่วยลดการคอร์รัปชันเท่านั้น แต่ยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นในองค์กรและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการสาธารณสุข การส่งเสริมความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของพยาบาลในองค์กรจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการลดปัญหาการคอร์รัปชันและเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงานในโรงพยาบาล ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับทั้งบุคลากรในองค์กรและผู้รับบริการ โดยเฉพาะในสถานการณ์ของการดูแลสุขภาพที่มีผลกระทบต่อนชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน

สรุปว่า พบว่าการขาดความโปร่งใสในองค์กรส่งผลให้การคอร์รัปชันเพิ่มขึ้น และบุคลากร โดยเฉพาะพยาบาลไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ส่งผลเสียต่อประสิทธิภาพการทำงาน งานวิจัยจึงเสนอให้

เสริมสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพยาบาลเพื่อป้องกันการคอร์รัปชันและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานโรงพยาบาล

5. การแทรกแซงทางการเมืองในระบบการศึกษา

Brian Levy (2022) ได้วิเคราะห์ว่าบริบททางการเมืองมีอิทธิพลอย่างลึกซึ้งต่อการดำเนินงานของระบบการศึกษา โดยเฉพาะในแง่ของการกำหนดนโยบายและการนำไปปฏิบัติจริง งานวิจัยนี้จัดกลุ่มประเทศตามรูปแบบของบริบททางการเมือง เช่น ประเทศที่มีอำนาจรวมศูนย์สูง ประเทศที่มีการแข่งขันทางการเมือง และประเทศที่มีการกระจายอำนาจ เพื่ออธิบายว่าแต่ละแบบมีแนวโน้มเกิดปัญหาการคอร์รัปชันในรูปแบบใด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแทรกแซงทางการเมืองในระบบการศึกษามักทำให้การตัดสินใจขาดความเป็นวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดการแต่งตั้งบุคลากรอย่างไม่โปร่งใส การจัดสรรทรัพยากรอย่างไม่ยุติธรรม และบั่นทอนเสรีภาพทางวิชาการ งานวิจัยชิ้นนี้จึงเสนอว่า การออกแบบนโยบายการศึกษาควรคำนึงถึงบริบททางการเมืองเพื่อให้สามารถกำหนดจุดแทรกแซงที่เหมาะสม ลดผลกระทบจากอิทธิพลทางการเมือง และเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษา

สรุปว่า บริบททางการเมืองมีผลต่อระบบการศึกษา โดยเฉพาะการแทรกแซงทางการเมืองที่ทำให้การตัดสินใจขาดความเป็นวิชาชีพ ส่งผลให้เกิดการแต่งตั้งและจัดสรรทรัพยากรไม่โปร่งใส งานวิจัยจึงเสนอให้ออกแบบนโยบายโดยคำนึงถึงบริบททางการเมืองเพื่อลดผลกระทบและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการศึกษา

6. ด้านสังคมและวัฒนธรรม

ปัจจัยทางด้านสังคมและวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดพฤติกรรมและค่านิยมของบุคคลในสังคม รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาด้วย วัฒนธรรมในระดับชุมชนและองค์กรสามารถส่งเสริมหรือขัดขวางแนวคิดเรื่องความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และจริยธรรมในการบริหาร หากสังคมยอมรับพฤติกรรมที่ไม่โปร่งใสเป็นเรื่องปกติ หรือมีค่านิยมแบบอุปถัมภ์ (patronage) ที่ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์มากกว่าความถูกต้อง ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันการทุจริตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้

6.1 วัฒนธรรมอุปถัมภ์และเส้นสาย

จอมขวัญ กลับบ้านเกาะ และ ศรัณย์ ชิตลักษณ์ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การคอร์รัปชันทางการเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2540–2560” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการคอร์รัปชันทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี 2540–2560 โดยเน้นถึงผลกระทบจากการแทรกแซงทางการเมืองในระบบราชการ การวิจัยชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างสังคมไทยที่ยังคงมีลักษณะของการใช้ระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) และการเมืองแบบพวกพ้อง (Cronyism) เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การบริหารงานภาครัฐขาดความโปร่งใส นอกจากนี้ยังพบว่าการแต่งตั้งบุคลากรในหน่วยงานรัฐและการจัดสรรงบประมาณมักไม่คำนึงถึงความเหมาะสมหรือประสิทธิภาพ แต่กลับถูกตัดสินจากการพิจารณาทางการเมืองและความสัมพันธ์ส่วนบุคคลมากกว่า การศึกษายังพบว่าผลกระทบของปัญหานี้ไม่ได้จำกัดแค่ในหน่วยงาน

ภาครัฐทั่วไป แต่ยังส่งผลกระทบโดยตรงต่อระบบการศึกษา ซึ่งการแทรกแซงทางการเมืองในการแต่งตั้งบุคลากรในสถาบันการศึกษาทำให้เกิดการบริหารที่ไม่มีประสิทธิภาพ การจัดสรรทรัพยากรที่ไม่เป็นธรรม และการขาดการตรวจสอบ ทำให้ไม่สามารถสร้างการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถรองรับการพัฒนาประเทศได้อย่างแท้จริง งานวิจัยนี้ได้เสนอแนวทางในการจัดการและป้องกันการคอร์รัปชัน โดยการพัฒนากฎหมาย การเสริมสร้างความโปร่งใสในการบริหารงาน และการสร้างระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

สรุปว่า วัฒนธรรมอุปถัมภ์และการเมืองแบบพวกพ้องเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การบริหารภาครัฐขาดความโปร่งใสและมีการแต่งตั้งบุคลากรไม่เหมาะสม ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประสิทธิภาพระบบการศึกษา งานวิจัยจึงเสนอให้พัฒนากฎหมาย เสริมความโปร่งใส และสร้างระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

6.2 ช่องว่างทางอำนาจ (Power Distance)

ธนากร เจริญสุข (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “บทบาทของการกระจายอำนาจในภาครัฐกับการป้องกันการทุจริต” วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของการกระจายอำนาจในภาครัฐที่มีผลต่อการป้องกันการทุจริตในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผลกระทบจากการมีอำนาจกระจุกตัวในมือของกลุ่มผู้บริหารระดับสูง และการขาดการตรวจสอบในระบบราชการ งานวิจัยนี้พบว่าโครงสร้างการบริหารภาครัฐที่มีการกระจุกตัวของอำนาจและการขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการทุจริต เนื่องจากผู้มีอำนาจสามารถตัดสินใจโดยไม่ต้องรับผิดชอบต่อการทำงานของตน ซึ่งการทุจริตมักจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มคนที่มีอำนาจสามารถใช้อำนาจนั้นเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือพรรคพวกได้อย่างง่ายดาย การศึกษาข้างนี้ชี้ให้เห็นว่าในการป้องกันการทุจริต การกระจายอำนาจในภาครัฐและการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพ โดยการกระจายอำนาจให้กับหน่วยงานต่าง ๆ และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จะช่วยลดความเสี่ยงในการทุจริตได้มากขึ้น นอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอแนวทางในการพัฒนาองค์กรภาครัฐให้มีความโปร่งใสมากขึ้น เช่น การเปิดเผยข้อมูลการจัดสรรทรัพยากร การเพิ่มความโปร่งใสในการแต่งตั้งบุคลากร และการเสริมสร้างระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้การบริหารงานภาครัฐมีความยุติธรรมและป้องกันการทุจริตได้ดียิ่งขึ้น

สรุปว่าพบว่า การกระจุกตัวของอำนาจในภาครัฐและการขาดระบบตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพเป็นปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อการทุจริต การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นกลไกสำคัญในการลดความเสี่ยงดังกล่าว งานวิจัยเสนอให้เพิ่มความโปร่งใสและเสริมระบบตรวจสอบเพื่อป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน

6.3 ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

วิชญพงษ์ โพธิ์พิรุฬห์ และ อังศุธร ศรีสุทิสอาด (2563) ได้ศึกษาปัญหาการทุจริตในภาครัฐของไทย โดยเฉพาะการแจ้งเบาะแสการทุจริตจากเจ้าหน้าที่รัฐ ที่แม้ว่าเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่จะมีความเต็มใจในการแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับการทุจริต แต่กลับพบว่ามีเพียงส่วนน้อยที่ดำเนินการตามคำแนะนำที่ได้กล่าวไว้

ข้อสังเกตที่สำคัญจากการศึกษาคือการขาดการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส รวมถึงช่องว่างในกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเปิดเผยข้อมูล ซึ่งการขาดความเป็นอิสระของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กระบวนการตรวจสอบและการจัดการทุจริตไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ งานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าแม้จะมีนโยบายของรัฐในการป้องกันการทุจริตผ่านกฎหมายต่างๆ แต่ยังมีอุปสรรคใหญ่ในด้านการขาดกลไกทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงขาดระบบที่รับรองความปลอดภัยให้กับผู้แจ้งเบาะแส ดังนั้น การศึกษานี้ได้เสนอแนะให้เพิ่มการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสให้มีความมั่นคงและสร้างหน่วยงานที่มีความเป็นอิสระในการตรวจสอบการทุจริต รวมถึงการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการกับการทุจริตภายในภาครัฐอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความโปร่งใสในการบริหารราชการและลดปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืน

สรุปว่า การขาดการคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแสและช่องว่างทางกฎหมายเป็นอุปสรรคสำคัญในการป้องกันการทุจริต แม้เจ้าหน้าที่ที่มีความเต็มใจแจ้งปัญหาแต่ระบบตรวจสอบยังขาดประสิทธิภาพ งานวิจัยจึงเสนอให้สร้างหน่วยงานตรวจสอบอิสระและปรับปรุงกฎหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความปลอดภัยแก่ผู้แจ้งเบาะแส

6.4 การลงโทษที่ไม่มีประสิทธิภาพ

กิตติ สัตรตัน, ธาเดช เกิดวิชัย, และ ดวงสมร โสภณธาดา (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตในภาครัฐ โดยเน้นที่ปัจจัยภายในองค์กรและปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการทุจริต ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า หนึ่งในปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการเกิดทุจริตคอร์รัปชันคือ "กระบวนการบังคับใช้กฎหมาย" ซึ่งหากกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในองค์กรภาครัฐไม่มีประสิทธิภาพ หรือขาดความเป็นธรรมในการลงโทษผู้กระทำความผิด ก็จะส่งผลให้การทุจริตในองค์กรภาครัฐเพิ่มขึ้น โดยการศึกษาพบว่าเจ้าหน้าที่รัฐที่เห็นว่าการลงโทษไม่เกิดขึ้นจริงหรือไม่เข้มงวด ก็จะรู้สึกว่าจะไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือมาตรการที่มีอยู่ เพราะไม่มีความกลัวที่จะถูกลงโทษ ซึ่งการขาดการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพในระดับสูง ทำให้เกิดการกระทำทุจริตได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ งานวิจัยยังระบุถึงปัจจัยทางด้านการขาดความโปร่งใสภายในองค์กรและระบบการตรวจสอบที่ไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันในองค์กรภาครัฐ โดยเมื่อไม่มีการตรวจสอบหรือการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐมีโอกาสที่จะกระทำการทุจริตโดยไม่ต้องกลัวว่าจะถูกจับได้ งานวิจัยยังแนะนำให้มีการปรับปรุงกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงการตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ และการสร้างวัฒนธรรมความโปร่งใสในองค์กรภาครัฐ เพื่อป้องกันและลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างยั่งยืน

สรุปว่า การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพและขาดความเป็นธรรมส่งผลให้การทุจริตในภาครัฐเพิ่มขึ้น เจ้าหน้าที่รัฐที่ไม่กลัวการลงโทษมักไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ งานวิจัยจึงแนะนำให้ปรับปรุงกระบวนการบังคับใช้กฎหมายและเสริมสร้างความโปร่งใสพร้อมระบบตรวจสอบอิสระเพื่อป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน

6.5 ความอ่อนแอของระบบยุติธรรม

คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สภาผู้แทนราษฎร (2561) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาคอร์รัปชันในภาครัฐ โดยเฉพาะในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ ซึ่งเป็นหนึ่งในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงต่อการทุจริต การศึกษานี้พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง คือ ความอ่อนแอของระบบตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมายในภาครัฐ เนื่องจากระบบยุติธรรมที่ไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและขาดการลงโทษที่เหมาะสมสำหรับผู้กระทำผิด ส่งผลให้การทุจริตเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการตรวจสอบหรือการลงโทษที่เหมาะสม การวิจัยยังระบุว่า การสมคบกันระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและธุรกิจเอกชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การทุจริตเกิดขึ้นได้ง่ายขึ้น เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการตรวจสอบกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างไม่มีการตรวจสอบอย่างรอบคอบ หรืออาจถูกชักชวนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ไม่ถูกต้อง การขาดความโปร่งใสและการตรวจสอบในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้เกิดการทุจริต นอกจากนี้ รายงานยังเสนอแนะให้มีการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบให้มีความโปร่งใสมากขึ้น โดยการจัดตั้งระบบตรวจสอบที่มีความเป็นอิสระ และให้การลงโทษผู้กระทำผิดเป็นไปอย่างเข้มงวดและโปร่งใส เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาครัฐให้ลดลงอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังควรมีการเสริมสร้างความตระหนักถึงการต่อต้านคอร์รัปชันในภาครัฐ และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการป้องกันการทุจริต

สรุปว่า ความอ่อนแอของระบบยุติธรรมและการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพทำให้การทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยเสนอให้จัดตั้งระบบตรวจสอบอิสระ และเพิ่มความเข้มงวดในการลงโทษ เพื่อป้องกันปัญหาคอร์รัปชันอย่างยั่งยืน

สรุปว่า สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชัน หมายถึง สาเหตุปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นสนับสนุนส่งเสริมหรือเปิดโอกาสให้บุคคล ผู้บริหารหรือกลุ่มบุคคลกระทำ การคอร์รัปชัน โดยมีสาเหตุมาจากหลักๆ 6 สาเหตุคือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านโครงสร้างราชการและการใช้เส้นสาย ด้านการขาดวัฒนธรรมความโปร่งใสในองค์กร ด้านการแทรกแซงการเมืองในระบบการศึกษา และด้านสังคมและวัฒนธรรม

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรีโดยเป็นการสุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากผู้บริหารสถานศึกษาที่สังกัดที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในเขตจังหวัดเพชรบุรีได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 22 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก(In deep-Interview) คือ แบบสัมภาษณ์สาเหตุและการการคอร์รัปชันของผู้บริหารโรงเรียนสถานศึกษา ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านเศรษฐกิจ 2) ด้านการเมืองการปกครอง 3) ด้านสังคมและวัฒนธรรม และ 4) ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ

วิธีการสร้างเครื่องมือ

มีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือดังนี้

- 1) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
- 2) สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความถูกต้องของภาษา ประเด็นคำถามว่าครอบคลุมเนื้อหาและภาษาชัดเจนเหมาะสม
- 3) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปใช้ในการ
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 5) ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ก่อนนำไปใช้

3.การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยขอหนังสือจาก วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์พร้อมหนังสือขอความร่วมมือส่งให้กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง
- 3) แล้วดำเนินการวิเคราะห์ผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

4.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และเขียนรายงานเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เนื้อหา สรุปสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้าน	สาเหตุ	รายละเอียด
1.เศรษฐกิจ	แรงจูงใจทางการเงิน	ภาระหนี้สินและความต้องการรายได้เพิ่มเติมผลักดันให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ
	งบประมาณที่มีช่องโหว่	งบประมาณโครงการจำนวนมากขาดระบบตรวจสอบอย่างเข้มงวด เช่น การจัดซื้อ การก่อสร้าง
	ความไม่สมดุลรายได้-ภาระ	รายได้จากเงินเดือนไม่สอดคล้องกับค่าครองชีพหรือภาระงาน ทำให้เกิดแรงจูงใจทุจริต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ด้าน	สาเหตุ	รายละเอียด
2.ด้านการเมือง การปกครอง	ระบบอุปถัมภ์	การแต่งตั้งโยกย้ายโดยใช้เส้นสาย ทำให้ต้อง “คืนทุน” เมื่อได้รับตำแหน่ง

	การใช้อำนาจโดยขาดการตรวจสอบ	ผู้บริหารมีอำนาจเด็ดขาดในการจัดซื้อจัดจ้าง และขาดระบบถ่วงดุล
	การแทรกแซงจากภายนอก	กลุ่มผลประโยชน์หรือนักการเมืองท้องถิ่นเข้ามากดดันหรือแทรกแซงการตัดสินใจ
3. สังคมและวัฒนธรรม	ค่านิยมวัตถุนิยม	สังคมให้คุณค่ากับความมั่งคั่งมากกว่าความซื่อสัตย์ ส่งเสริมแนวโน้มการทุจริต
	การยอมรับพฤติกรรมไม่โปร่งใส	วัฒนธรรม “เกรงใจ” ทำให้ละเลยต่อพฤติกรรมผิดกฎหมาย
	ความไม่กล้าเปิดโปง	ครูหรือชุมชนไม่กล่าร้องเรียนผู้บริหารเนื่องจากเกรงผลกระทบหรือความใกล้ชิด
4. กฎหมายและระเบียบปฏิบัติ	กฎหมายเปิดช่องว่าง	ระเบียบบางข้อยังคลุมเครือและเปิดโอกาสให้ตีความเอื้อประโยชน์ตนเอง
	การตรวจสอบที่อ่อนแอ	การตรวจสอบภายในขาดประสิทธิภาพ ขาดบุคลากรหรือมีการละเว้นหน้าที่
	บทลงโทษไม่เด็ดขาด	ผู้กระทำผิดมักไม่ได้รับโทษขั้นเด็ดขาด เช่น โยกย้ายแทนการดำเนินคดี

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการป้องกันการทุจริตและคอร์รัปชัน ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี ผู้วิจัยอภิปรายผลได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์สาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบุรี พบว่า สาเหตุของการทุจริตสามารถจำแนกออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ สามารถอภิปรายสาเหตุของการทุจริตของแต่ละด้านได้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ จะเกี่ยวกับแรงจูงใจทางการเงินที่เป็นสาเหตุหลักที่ผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทุจริต เช่น ภาระหนี้สินส่วนตัว หรือความไม่เพียงพอของรายได้ ซึ่งสะท้อนถึงองค์ประกอบแรงกดดันในการทุจริต สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จินตนา พลอยภักทรภิญโญ และ นพดล เจนอักษร (2555) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยเอื้อที่ก่อให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง พบว่า ปัจจัยเอื้อที่ก่อให้เกิดการทุจริตต่อหน้าที่ของบุคลากร สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ และ สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎีสามเหลี่ยมแห่งการทุจริต (Fraud Triangle Theory) ของ Donald R. Cressey ซึ่งอธิบายว่า การทุจริตเกิดขึ้นจาก 3 เงื่อนไข คือ 1) แรงกดดัน (Pressure) เช่น ความต้องการทางการเงินหรือแรงกดดันทางเศรษฐกิจ 2) โอกาส (Opportunity) เช่น เปิดช่องโหว่ในระบบควบคุมภายในหรือการ

ตรวจสอบ และ3) การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง (Rationalization) เช่น การมองว่าการทุจริตเป็นเรื่องปกติ หรือสมควรทำ

ด้านการเมืองและการปกครอง จะเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์และอิทธิพลของนักการเมืองท้องถิ่นเป็น ตัวแปรสำคัญที่เปิดช่องให้ผู้บริหารสามารถใช้อำนาจโดยไม่มีการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนถึง “โอกาส” ในการทุจริต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ พานสุวรรณ (2564) ที่ชี้ว่าปัญหาการทุจริต คอรัปชั่นในระบบราชการระบบอุปถัมภ์เกิด จากโครงสร้างเชิงอำนาจ ลักษณะสังคมไทยเป็น ความสัมพันธ์กันเชิงอำนาจระหว่างผู้มีอำนาจกับผู้ไม่มีอำนาจ เป็นความสัมพันธ์ทางดิ่ง จะเกิดพฤติกรรม ต่างๆที่ผู้มีอำนาจใช้แสวงหาประโยชน์ มีความฉ้อฉลมากเป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตนเอง และพวกพ้อง ก่อให้เกิดเสียหายทั้งต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมของคนไทยอย่าง รุนแรง การทุจริตคอรัปชั่นลักษณะนี้เกิดขึ้นกับทุกองค์กร ทุกหน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นและข้าราชการทุกหน่วยงานทุกท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งกลุ่มคนที่ทำการเหล่านี้ ล้วนเป็น คนกลุ่มบุคคลที่มีอำนาจในการอนุมัติโครงการและงบประมาณเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่กลุ่มของตนมากกว่า ไปสร้างผลประโยชน์แก่ประชาชน สังคมและประเทศชาติ

ด้านสังคมและวัฒนธรรม จะเกี่ยวกับค่านิยมแบบวัตถุนิยม การยอมรับพฤติกรรมที่ไม่โปร่งใส และความไม่กล้าร้องเรียน เป็นปัจจัยที่สะท้อนถึง “การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง” สังคมไทยจำนวนไม่น้อยยังมี แนวโน้มเห็นว่า “การทุจริตที่ไม่ส่งผลต่อชาวบ้านโดยตรงก็ยอมรับได้” ดังผลการสำรวจของ ดัชนีชี้วัด คอรัปชั่นประเทศไทยขององค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International Thailand) ซึ่ง พบว่า ค่านิยมนี้ยังฝังรากในสังคมไทย

ด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับข้อกฎหมายที่ไม่ชัดเจนและระบบการ ตรวจสอบที่ไม่เข้มแข็ง เป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เพราะขาด “มาตรการป้องกันและ ถ่วงดุล” ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานของ กิตติ สัตย์ธน์ ฤๅเดช เกิดวิชัย และดวงสมร โสภณธาดา (2564) ได้ศึกษา รูปแบบการทุจริตคอรัปชั่นและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตคอรัปชั่นในองค์กรภาครัฐ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตคอรัปชั่นและประพฤตินิชอบในองค์กรภาครัฐ ได้แก่ ปัจจัยภายนอก คือ ระบบการตรวจสอบภายในมีการแทรกแซงและใช้อำนาจของนักการเมือง การบริหารงานของรัฐ การเป็น แบบอย่างของผู้นำ และกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย และ ปัจจัยภายใน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต โอกาส และแรงจูงใจ พฤติกรรมการลอกเลียนแบบ ค่านิยมส่วนบุคคล และทัศนคติต่อการทุจริตคอรัปชั่น ดังนั้น การป้องกันการทุจริตในระดับสถานศึกษา จำเป็นต้องดำเนินการในเชิงระบบ ครอบคลุมทั้งการแก้ไข ค่านิยมในระดับบุคคล การปรับปรุงกฎหมายและกลไกตรวจสอบ ตลอดจนการลดช่องโหว่ที่เกิดจากระบบ ราชการและการเมืองท้องถิ่น โดยควรยึดหลัก ธรรมาภิบาล (Good Governance) และ หลักความโปร่งใส (Transparency) เพื่อฟื้นฟูความเชื่อมั่นของสังคมต่อระบบการศึกษาไทยต่อไป

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่ามีองค์ความรู้ใหม่ที่ค้นพบและมีความสำคัญหลายประการที่นอกเหนือจากผลการวิจัยในด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง และการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านสุดท้ายด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติโดยสามารถแยกองค์ความรู้ใหม่ด้านสาเหตุการทุจริตและคอร์รัปชันได้ 2 องค์ประกอบหลักๆ คือ การระบุพฤติกรรม การทุจริตที่หลากหลาย เช่น การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส, การใช้จ่ายงบประมาณผิดประเภท, และการรับผลประโยชน์ทับซ้อน และ องค์ประกอบที่ 2 พบว่าเป็นปัจจัยส่วนบุคคล คือ ค่านิยมและบุคลิกลักษณะ, สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทุจริต, เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการทุจริต

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย:

1. พฤติกรรมการทุจริตหลากหลายขึ้น

การวิจัยชี้ให้เห็นว่าการทุจริตในสถานศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่แค่การทุจริตเงิน แต่ยังรวมถึงการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส, การใช้จ่ายงบประมาณที่ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์, การรับผลประโยชน์ทับซ้อน, และการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาในทางมิชอบ

2. ปัจจัยกระตุ้นหลายด้าน

การวิจัยพบว่าปัจจัยกระตุ้นให้เกิดการทุจริตมีความซับซ้อนและหลากหลาย ทั้งจากปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ค่านิยม, บุคลิกลักษณะ, และความเคยชิน, สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทุจริต เช่น ช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย, การขาดการกำกับดูแล, และการได้รับผลประโยชน์ตอบแทน, รวมถึงแรงกดดันจากภาระส่วนตัวและครอบครัว

3. ความสำคัญของธรรมาภิบาล

การวิจัยเน้นย้ำว่าการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล, ความโปร่งใส, และการตรวจสอบได้ จะเป็นแนวทางการป้องกันการทุจริตที่มีประสิทธิภาพ

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน

การวิจัยชี้ให้เห็นว่าการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา จะช่วยสร้างความโปร่งใสและลดโอกาสในการทุจริต

5. การปลูกฝังค่านิยม

การปลูกฝังค่านิยมต่อต้านการทุจริตและคอร์รัปชันในทุกระดับ ตั้งแต่ นักเรียนจนถึงบุคลากรทางการศึกษา จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันปัญหาการทุจริตในระยะยาว

จากการวิจัยเหล่านี้ ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเกี่ยวกับสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันในวงการศึกษา และนำไปสู่การเสนอแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป

จากการวิจัยเรื่องสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตมัธยมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี สรุปว่ามีสาเหตุการทุจริตและการคอร์รัปชันที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วยแรงจูงใจทางการเงิน งบประมาณที่ใช้มีช่องโหว่ ความไม่สมดุลรายได้ และภาระที่รับผิดชอบ ด้านการเมืองการปกครอง ประกอบด้วย ระบบอุปถัมภ์ การใช้อำนาจโดยขาดการตรวจสอบ การแทรกแซงจากภายนอก ด้านสังคมและวัฒนธรรม ประกอบด้วยยึดค่านิยมวัตถุนิยม การยอมรับพฤติกรรมไม่โปร่งใส การไม่กล้าเปิดโปงและด้านกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ กฎหมายเปิดช่องว่าง ระบบการตรวจสอบที่อ่อนแอ และการลงโทษที่ไม่เด็ดขาดด้านเศรษฐกิจการระบุนพฤติกรรมทุจริตที่หลากหลาย เช่น การจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่โปร่งใส, การใช้จ่ายงบประมาณผิดประเภท, และการรับผลประโยชน์ทับซ้อน นอกจากนี้ยังพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ค่านิยมและบุคลิกลักษณะ, สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทุจริต, และช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการทุจริต

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สามารถใช้เป็นข้อมูลในการ นำไปแก้ไขปัญหสาเหตุของการทุจริตและคอร์รัปชันได้
2. สามารถใช้เป็นข้อมูลหรือแนวทางในการป้องกันการเกิดการทุจริตและคอร์รัปชันได้อย่างมีระบบและระเบียบมากขึ้น
3. สามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งระดับกลางและระดับบริหาร เพื่อส่งเสริมทัศนคติที่ไม่ยอมรับการทุจริต และคอร์รัปชันได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาปัจจัยเชิงพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการทุจริตในแต่ละหน่วยงานเพื่อหาสาเหตุ และโอกาสที่ทำให้เกิดการทุจริต โดยเฉพาะในระดับปฏิบัติการ
2. ศึกษาประสิทธิผลของมาตรการการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และมาตรการทางวินัย ว่าสามารถลดการกระทำผิดจริงหรือไม่
3. เปรียบเทียบระบบป้องกันการทุจริตของไทยกับต่างประเทศเกี่ยวกับความแตกต่างของโครงสร้าง กลไก และวัฒนธรรมการทำงานในประเทศที่มีดัชนีคอร์รัปชันต่ำ เช่น ฟินแลนด์ เดนมาร์ก

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการป้องกันและปราบปรามการทุจริต สภาผู้แทนราษฎร. (2561). *การแก้ไขปัญหาการทุจริตในระบบการเมืองและวงจรการจัดซื้อจัดจ้างของราชการ*.
 จอมขวัญ กลับบ้านเกาะ, และ ศรัณย์ ชิติลักษณ์. (2565). *การคอร์รัปชันทางการเมืองในประเทศไทย พ.ศ. 2540–2560. วารสารวิจัยบัณฑิตศึกษาในกลุ่มธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 8(1), 75–95.

- ตติ สัตร์ตัน, ฤาเดช เกิดวิชัย, และ ดวงสมร โสภณธาดา. (2564). รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชันและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรภาครัฐ. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(1), 300–314.
- ธนากร เจริญสุข. (2562). บทบาทของการกระจายอำนาจในภาครัฐกับการป้องกันการทุจริต [วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น].
- ธานี ชัยวัฒน์. (2562). เมื่อกฎ(หมาย)ขายได้: ตลาดแข่งขันของการคอร์รัปชันในสังคมไทย [เอกสารนำเสนอ]. งานสัมมนาวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย ประจำปี 2562.
<https://thaipublica.org/2019/10/rule-for-sale-research-economics-of-corruption>
- มหาวิทยาลัยเกริก. (2564). โครงการแนวทางการพัฒนาและกลไกเพื่อพัฒนาชุมชนให้เป็นสังคมที่มีความโปร่งใส. *Krirk Research*, 1(2), 45–67.
- วิชญพงษ์ โพธิพิรุฬห์, และ อังศุธร ศรีสุทธิสอาด. (2563). รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์: ราชการไทยไร้คอร์รัปชัน. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).
- สมชาย ศรีสุวรรณ. (2564). การออกแบบมาตรการจูงใจเพื่อลดการคอร์รัปชัน: แบบจำลองเชิงทฤษฎี. *วารสารเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 14(2), 1–20.
- สมวงศ์ นารา. (2564). ผลกระทบของการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการลดปัญหาการทุจริตในโรงเรียน. *วารสารการศึกษาพัฒนาสังคม*, 15(2), 145–162.
- อภิชาติ พานสุวรรณ. (2564). ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 6(8), 479–492.
- อภิชาติ พานสุวรรณ, และ พระมหาบุญรอด มหาวิโร (สืบทัด). (2563). ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในระบบราชการ. *วารสารสังคมศาสตร์บูรพา*, 5(2), 45–59.
- Ali, A. E.–G. M., & Abdelkader, A. (2022). Organizational corruption and its relation to organizational transparency and nurses' voice. *Menoufia Journal of Nursing*, 3(1), 25–38.
- Levy, B. (2022). *How political contexts influence education systems: Patterns, constraints, entry points* (pp. 3–13).
- Varvarigos, D., & Stathopoulou, E. (2023). On the relation between corruption and market competition. *Economic Inquiry*, 61(1), 99–121.